

וקראת לשבת עיונג

עיון תורני בפנינו באגודת ובסולת פלאו

גליון מס' 516

ברשת היי שרה

כ"ה בחשוון התש"פ

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון במייל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ שרינה בת זהירה | להצלחת כל התורמים והמסייעים ברוחניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עמלה של תורה

לאור מעייני ידיעותיו העצום, ניתן לכאורה לטעון כי הוא היה בעל זיכרון בלתי נדלה, ובשל כך הגיע להיכן שהגיע. אולם האמת היא שאלו דברי הבל. מרן רכש את ידיעותיו הכבירות בזכות דבר אחד ויחיד – עמל התורה! הוא לא קיבל את המתנה הזאת סתם. הוא לא קם בבוקר, שמו לו 'ציפ' (כרטיס זיכרון) בראש והתחיל לדעת. חלילה! הוא עמל על כל ספר, על כל הגהה, על כל מדרש ועל כל ספר קבלה. בלי עמל הוא לא השיג כלום, ובעמלו השיג כה הרבה, כי לא ביטל שנייה אחת! מי שהכיר אותו ראה וידע זאת. הדברים ניכרו מבין ריסי עיניו.

פעם אחת כשהייתי בביתו ראיתי כמה ספרים בסמוך לשלחנו. הצעתי בפני הרבנית ע"ה שאסדר את הספרים בספרייה, אך היא אמרה שמרן זצוק"ל לא מוכנים לספרייה ספר עד שהוא מסים אותו. את הספרים הללו עדין לא הספיק לסיימם ולכן לא הכניסם לספרייה! מי שרוצה לזכור את לימודו צריך לחזור על תלמודו, להיות שקוע בו כל הזמן ולהתרכז בו. אצל מרן זצוק"ל ראינו זאת במו עינינו – יכולתי לעמד לידו מספר דקות, והוא לא הרגיש כלום! היה לוקח ספרים, עובר לידי – ושום דבר. אלמלא הרבנית שצעקה לו: "חכם עובדיה! הרב אלבז כאן!..." לא היה פונה אלי בכלל. אנשים ידעו, שאפשר לדבר אליו והוא לא שומע, וכדי שישמע צריך לתפוס לו את היד ולנענע אותה. רק כך הוא יבחיץ בהם ויענה להם. מחשבותיו היו נתונות כל הזמן בלמוד. היה מרוכז כל הזמן בעולמות עליונים.

בוקר אחד בשעה שש וחצי הגיע אברך לסדר את הספרים שהוציא מרן במשך הלילה, כמו תמיד. הוא מצא את מרן יושב רכון וכותב. כשהבחין בו מרן הרים את עיניו ושאל בפליאה: "למה הקדמת לבוא היום לפני עלות השחר?". "לפני עלות השחר?", התפלא, "הרי השעה כעת היא שש וחצי, ועלות השחר בארבע".

"כבר שש וחצי?", התפלא מרן.

"אכן". האברך הבין שיש דברים בגו, ומיהר לשאול: "האם הרב לא הלך לישון הלילה?".

ענה לו מרן: "הלילה שכחתי לישון... כמלאך אלוקים. בתקופה מסוימת בחייו נהג מרן להתפלל ערבית בימות החורף מיד בצאת הכוכבים, לאכול משהו, לנוח שעה אחת, ואחר-כך לקום בשעה שבע בערב וללמוד ברציפות עד שבע בבוקר! מניין לו כוחות לשבת וללמוד 12 שעות ברצף? אלא הוא רתם את עצמו כשור לעול. הוא המית עצמו באהלה של תורה!

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום ואור ואלק שלום"א

האם אנחנו רשומים בפיתקה?

לפני כמאתיים שנה חי הגאון הקדוש רבי יששכר דוב, "הסבא קדישא" מראדושיץ זצ"ל, שהרעיש את העולם בניסיו ומופתיו. אבל מובן מאליו, שאין מגיעים לדרגה גבוהה זו אלא על ידי יגיעה בעבודת ה', ושקידה והתמדה בלימוד התורה הקדושה. ואמנם, בנעוריו שקד רבי יששכר דוב על התורה מתוך הדחק, ולא היה לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה. יום אחד הגיע לעירו אחד מחבריו, יחידו הסתופפו בצילו של המגיד הקדוש מקו"ניץ זצ"ל. בתו של אותו אדם הגיע לפירקה, והוא נצרך לנדוניה גדולה. רבו ציידו במכתב המלצה, והוא סובב בערים ונעזר במכרים שאספו עבורו כספים. עתה פנה אל רבי יששכר דוב, וביקשו לבוא לעזרתו. צר היה לרבי יששכר דוב לעזור את הגמרא. אילו היה בידו לעזור, ניהא. אבל הוא אינו האיש המתאים למשימה זו: "אני עני ואביון, וכולם מכירים אותי כך. אם אני אאסוף כספים, יתנו לי פרוטות עלובות. לך אל פלוני, הנגיד העשיר. הוא יתן לך ביד רחבה. דברי רבינו המגיד הם צו קדוש בעיניו. וכשהוא יפנה להתרים אנשים, הם יעטרוהו בזהובים כפי ערכו וכבודו!" התנצל בפני חברו.

הלה לא נפגע מן הסירוב, ולא הצטער על הדחיה. באדישות ובשוויון נפש משך בכתפיו ואמר: "לו יהי כדברין. כנראה, שאתה לא רשום בפיתקתו של הקדוש ברוך הוא" - ויצא לעבר ביתו של אותו עשיר. הדברים פילחו את לבו של רבי יששכר דוב כחץ. מה פירוש הדברים: "אין אתה כתוב בפיתקתו של הקדוש ברוך הוא"? איזו פיתקה? מי כתוב בה, ומדוע? וכיצד יודע הלה מי כתוב בפיתקה, ובכלל - מה פשר אדישותו ושלוות רוחו? הוא סגר את הגמרא ורץ אחרי האיש. משהשיגו, שאלו לפשר דבריו.

ענה הלה ואמר: "פשוט מאוד. כשפנית אל הרבי ותינית לפניו את צרתך, אמר לי: אתן בידך מכתב המלצה. אמרתי לו: רבי, לא ניסיתי מעודי לקבץ כספים, לא אוכל לשאת פני לאנשים. אמר לי: בכל מקום בואך, תמצא מישהו שיאסוף עבורך. הוא יזכה במצוה, ואתה תוושע. אמרתי לו: מי יסכים להתבזות במקומי? ענה ואמר לי: אל תדאג לך, בפיתקתו של הקדוש ברוך הוא כתוב בפרוטות מי יעזור לך וכמה כסף יאסוף. מגלגלים זכות על ידי זכאי, ומה' מצעדי גבר כוננו. הגעתי אפוא לעיר זו, וחשבת בלבי: מי כאן זכאי יותר מחברי ורעי, רבי יששכר דוב המתמיד? עכשיו שסרבת, לא כעסתי. הבנת, שאינך כתוב בפיתקתו של הקדוש ברוך הוא, וזה הכל. עכשיו אני הולך אל הגביה, לראות האם הוא זה שרשום בפיתקה..."

נרעש רבי יששכר, ושאל: "אמור לי, לכמה כסף הנך זקוק?" אמר לו: "לארבע מאות זהובים." אמר: "תן לי את מכתבו של הרבי, ואראה מה אוכל לעשות."

נטל רבי יששכר דוב את המכתב, והלך לשוק. בדרכו, פגש בסוחר. הראהו את מכתבו של הרבי. נפעם הסוחר, ואמר: "הגעת ממש בזמן! זה עתה סיימתי עיסקה ברווח הגון של ארבעת אלפים זהובים. אתן לך את כל דמי המעשר." ארבע מאות זהובים, כסכום הנדרש, במלואו. "כנראה", סיכם רבי יששכר דוב, "שהייתי רשום שם, בפיתקה. וכמעט שהפסדתי את כל הזכות..."

הסיפור - מעשה שהיה. אבל העיקרון - כתוב הוא משכבר, ב"אור החיים" הקדוש בפרשתנו. כשאליעזר עבד אברהם מתפלל - על מה הוא מבקש? "ה' אלקי אדוני אברהם, הקרה נא לפני היום": "בטוח היה אליעזר באדונו שתפילתו מקובלת, והוסיף הוא להתפלל שיהיה הוא ראוי להעשות הדבר על ידו". ודאי שיצחק ימצא את האשה ההוגנת לו. אבל הלאו שיהיה זה על ידי, שאהיה כתוב בפיתקתו של הקדוש ברוך הוא, שאזכה שהזכות תתגלגל על ידי..."

הדברים אמורים לגבינו, כולנו, לפרט ולכלל. ודאי הוא, שאנו חיים בתקופה גורלית, והמונים מתעוררים לתשובה, שבה תלויה הגאולה. הלאו יזנכה להיות הכלים למשימה כבירה זו, הלאו ינמצא כתובים בפיתקתו של הקדוש ברוך הוא להחיש את קץ הגאולה!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

זכויותיו של הרופא הזה באו בגלל ששיקר לאב"ד

סיפר הגר"י זילברשטיין: יש סיפור שאני מחבב במיוחד, שכן הוא מקפל בין סתריו לימוד מאלף במיוחד, והוא, שלפעמים מי שמשקר צובר לעצמו זכויות גדולות... המקרה אירע לפני שנים רבות אצל אחד מגדולי אבות בתי הדין בתל אביב, גאון וצדיק, שהיה מקובל גם על גדולי הדור.

במהלך דיון שהתקיים בבית דין, חש האב"ד בליבו, והובהל לבית החולים 'איכילוב', הסמוך לבית הדין. הגאון היה מודאג ממצבו, ובהגיעו לבית החולים הוכנס לטיפול מיידי.

והנה, הרופא שקיבל אותו, הסתכל על דמות של החולה, ושאל 'האם אתה הוא רב פלוני', ונקב בשמו. האב"ד השיב בחיוב, ואז אמר לו הרופא, 'כמה טוב שפגשתי אותך! לפני זמן מה שמעתי ממך שיעור, והיו לי כמה שאלות חשובות על הדברים שאמרת אז, אך לא הספקתי לשאול. מאז אני מחפש אחריך, והנה לפתע אתה בא אליי, עד לכאן, ויש באפשרותי לשאול את כל השאלות!'

עצם העידוד הזה העניק לו חיות, והאב"ד הרגיש כבר יותר טוב. הרופא ביצע את הבדיקות, ואמר לחולה שמצבו שפיר, ואין לו כל בעיה מיוחדת, 'אבל בכל זאת נשאר אותך כאן, בבית החולים, לכמה ימים של חופש ומנוחה. מה אכפת לך אם תעביר את ימי המנוחה בבית החולים, או בבית ההבראה?!' - אמר הרופא.

הדברים מצאו חן בעיני האב"ד. אבל מנוחת-הדעת שלו לא נמשכה זמן רב. מיד לאחר דברי ההרגעה של הרופא, הוא מבחין שמכניסים אותו לטיפול נמרץ, כשמסביבו רופאים רבים, ויחד עימם אנשי צוות.

הוא פונה אל הרופא הנ"ל ואומר לו, למה רימתי? הרי אני רואה שמכניסים אותי לטיפול נמרץ, ומדוע אמרת לי שמצבי טוב? אבל למרות הכל הרופא לא נסוג בו מדבריו. כבוד הרב, אני עומד על דעתי שמצבך טוב, אמר הפרופסור, והסיבה שהעבירו אותך לטיפול נמרץ היא בשל רצונו למנוע ממך את טרדת המבקרים המרובים הצפויים להגיע אליך.

אם תהיה מאושפז במחלקה רגילה יטרידו אותך המבקרים, ויתר החולים המאושפזים, בשאלות כאלו ואחרות; לכן העדפנו להעביר אותך לטיפול נמרץ, שהרי במחלקה זו אין כניסה לכל אחד, וממילא תוכל לנוח באופן יעיל יותר. 'ידעתי שהרופא משקר'...

הגר"י זילברשטיין אמר שהאב"ד סיפר לו ש'ידעתי שהרופא משקר אבל למרות הכל, והגם שהבנתי שהוא מכזב בן, השקרים הללו- היטיבו את מצבי! שכן, כאשר אדם שומע שהמצב הרפואי שלו טוב, ואין לו מה לחשוש, הוא מאמין שאכן כך הם פני הדברים, למרות שבסתר- הלב הוא יודע שאין הדברים כך'... מלבד המסר החשוב שיש בדברים אלה לענייני הרפואה, אפשר להמליץ על כך את מאמר חז"ל 'האדם זקוק לסגולה מיוחדת כדי שיזדמן לפניו רופא פלוני ותרופה פלונית. והנה כאן הזדמן לפני האב"ד רופא טוב, רק משום שהרופא הזה שיקר ואמר דברים שאינם נכונים... ולכן זכה לרפא את האב"ד.

אני מכיר את הרופא הזה, ויתכן מאוד שכל זכויותיו באו לו בעקבות השקרים שאמר לאב"ד...

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

וישבעני אדוני לאמר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני" (כד, יז).

יש להבין - שאל רבי יוסף כהנמן, הגאון מפוניבז' - מפני מה חוזרת התורה ומספרת את כל סדר המאורעות פעמיים, פעם אחת כאשר אברהם אבינו השביע את אליעזר והורה לו לחפש אשה לבנו, ופעם שניה כאשר אליעזר מספר את כל השתלשלות העניינים בבית לבן. והרי הדברים זהים כמעט לחלוטין.

אלא - אמר הגאון מפוניבז' - התורה מלמדת אותנו בזה הנהגה ראויה. בנוהג שבעולם שהשדכן מגיש את ההצעה למשפחת החתן והכלה בשתי לשונות... יודע הוא היטב מה צריך לומר ומה יש להסתיר... נדמה לו לשדכן כי בדרך זו יוכל להביא את השידוך לידי גמר. התורה מלמדת אותנו כי זו אינה הדרך הראויה! יש לספר את הדברים כהויותם ללא שינוי של כחל וסרק!

"ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו" (כה, ט).

מבאר רש"י שמפוסק זה אנו למדים שעשה ישמעאל תשובה! אדם אחד בנה לעצמו בית רחב ידים. ראשית הזמין איש אדריכל וביקש ממנו שיתכנן תכנון מדויק של כל חלקי הבית שיהיה בנוי בשלמות עד שלא יהיה בו שום נקב או חור, שלא תכנס הרוח ותכניס עמה חול ואבק דרכים.

כאשר הושלמה התכנית עמד האיש על הפועלים העוסקים במלאכת בנין הבית והשגיח עליהם בשבע עיניים למען לא יתרשלו בבניה והבניין ייבנה כמתוכנן. לבסוף, כאשר עמד הבית על תלו, נכנס האיש לדור בו והנה ראו שכניו כי בין כל החפצים שהביא אל הבית היה גם מטאטא ויעה לאיסוף אבק וחול...

סלח לנו שכן יקר - שאלו השכנים - והרי אתה בנית את הבית ללא כל נקב או חור ואם כן מה צורך יש לך במטאטא? אמנם - השיב האיש - הבית אכן סגור ומסוגר מכל צדדיו, אולם עם כל זה כאשר יכנסו אל הבית אנשים ומבקרים ודאי יכניסו אבק וחול ברגליהם, על כן אני זקוק למטאטא שאם לא כן במושך הזמן יתמלא הבית עפר רב...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - הקדוש ברוך הוא ברא את האדם ונתן בו אל תוך הגוף נשמה גבוהה. את הגוף סגר הבורא סביב ועל כל פתח נתן מצוות ומעשים טובים - לכל אבר ואבר מצוות המיוחדות בעבורו - למען לא יכנס אל הנשמה שום אבק ועפרורית מהבלי העולם הזה.

אמנם למרות ההסגר - האדם באשר הוא אדם - יש לו הכרח לצאת ולעסוק בעסקי העולם הזה, שכן עליו לאכול ולשתות ולדבר עם בני אדם. בצאתו אל עסקי העולם אי אפשר שלא ידבק בו מעט מאבק הבלי העולם הזה. על כן ברא הקדוש ברוך הוא תשובה ותפילה כדי שיוכל האדם מעת לעת לנקות את נפשו כבתחילה.

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

חינוך לקדושה (ב')
בהמשך
שכתבנו
בגליון
קודם: ישנו מדד ברור

לראות אם השיר קדוש, או להיפך, גם ללא ידיעת שם המלחין. נשים לב לתנועותיות בשמיעת השיר ובסגנון הריקוד. בשיר קדוש גם כשהשמחה פורצת גבולות הרגשות הומים בקדושה. כששרים 'כי הרבית' ועד הנה' מתחברים ומתעוררים, לעומת זאת כל אותם שירי זבל, מיד כשהתזמורות פוצחת כבר נראה תנועות רחוביות זולות ותחושת ריקנות והתפרקות באוויר. מי שרק יהיה כנה עם עצמו יודה בעובדה. ישנה לאחרונה טענה מצד כל אותם זמרים, שהם מונעים כביכול מהנוער היסחפות אחר הרחוב וכך הם כאילו נותנים לנו את זה בה'כשר', כך שבעצם הם אלו המצילים את הנוער. כל מחנך יודע שהאמת הפוכה לגמרי. אותם נערים שנחשפו לשירים רחוביים מהר מאד מחפשים את המקור ולא את החיקויים. למה לשמוע את התלמידים כשאפשר לשמוע זאת ישירות מה'רב' רח"ל, זו עובדה שאי אפשר להתווכח עמה.

שמעתי גם בשם אחד מגדולי הדור, ששאל את אחד הזמרים למה הוא שר שירים זולים? הלא ענה שהוא מרגיש שבזה הוא מקרב יהודים ליהדות, כי על-ידי השירים הם מתחברים אליו וכו'.

ענה לו אותו גדול בסיפור: פעם הגיע זמר מסוג זה לבית דין של מעלה, כשנשאל למה היה שר כמו גוי, ענה שכונתו הייתה להחזיר יהודים לצור מחצבתם ובעצם הוא התעסק כל החיים בהחזרה בתשובה. ענו לו: שיישב עם כסא ליד גן עדן ובעל התשובה הראשון שיכנס ויצהיר שחזר בתשובה בזכות שירתו יכניסו עמו לגן עדן.

סיים אותו גדול: הלה עדיין מחכה לבעלי התשובה שלו... למעשה: כמו שברור לנו שעלינו לשמור על מה שהילדים מכנסים לפה, ועלינו לשים לב מהם הדיבורים שהם מוצאים מהפה, כמו שנבדוק מי החברים שלהם ועם מי הם מסתובבים, כך עלינו לשמור מה הם שומעים ומה הם השירים המדברים לנשמתם.

ולסיום נימה אישית, כמי שקרוב לתחום, אקדיש כמה מילים לתופעה שיש לשים עליה את הדעת. הכישרון להלחין ולשיר הינה מתנת שמים נטו, אין כאן לא חכמה ולא זקנה, לא עבודה ולא שום דבר מיוחד המצדיק הערכה וההערכה. זו מתנה שצריך לזכות להשתמש בה כמו שצריך.

המשך בגליון הבא